

RISTIKKO- AKATEMIA

www.ristikkoakatemia.fi

Kuinka päästä alkuun

Sanatehtävien laatimisessa on se kiva puoli, että työtä voi tehdä missä tahansa. Kahvilassa, bussissa, junassa, lentokoneessa, uimarannalla. Ja kotona tietysti, ei tarvita erillistä toimistoa. Perustyöhön ei periaatteessa tarvita kuin ruutupaperia, lyijykynä ja kumi. Sekä tietenkin jonkinlainen idea, josta lähteä liikkeelle. Laadinnan myöhemmässä vaiheessa käytetään nykyisin yleensä nykyajan mukavuuksia ja teknisiä apuvälineitä: tekstinkäsittely- ja taitto-ohjelmia ja muita työtyövälineitä.

Kuvaristikoiden laatijat aloittavat yleensä kirjoittamalla jostakin löytämänsä pääkuvan tai idean piirroksen johonkin kohtaan ruudukkoa. Pääkuvasta pannaan alkamaan yksi tai useampia sanoja tai kokonaisia lauseita, joskus pitkiäkin, kenties myös hauskoja, toivottavasti. Tai sitten laadinta aloitetaan oikeasta alakulmasta, minne yritetään luoda mahdollisimman suuri aukio ilman piilokirjaimia. Aukioita voi tietenkin rakennella myös ristikon muihin osiin.

Itse laadin piilosanoja, kryptoja ja höyryristikoita. Niiden laadintalogiikka on hieman toisenlainen. Piilosanoissa ja höyryristikoissa saa olla piilokirjaimia, mutta ruudukoiden on oltava symmetrisiä. Tätä ei sanele mikään luonnonlaki eikä säädöskokoelma, mutta kirjoittamattomien sääntöjen mukaan näin nyt vain on. Näin tulee jokaisen itseänsä ja ratkoja kunnioittavan laatijan tehdä. Piilosanoissa ja höyryristikoissa ei tarvitse olla mitään tiettyä temaa, mutta jos laatija onnistuu keksimään sellaisen, osittaisinkin, niin ainakin hänelle itselleen tulee hyvä mieli. Moni ratkojakin voi saada tällai-

sista tehtävistä miellyttäviä tunteita, jos jos kun hän onnistuu oivaltamaan, mitä kinkkisilläkin vihjeillä tarkoitetaan.

Esimerkiksi piilosanoja laatiessa on siis lähdettävä sellaisista sanoista, joihin on jo mielessään keksinyt hyvän tai vitsikkään vihjeen. Sitten pitää löytää muita sanoja, jotka ovat samanpituisia tai joiden avulla voi sommitella symmetrisen ruudukon. Symmetria voi olla täydellinen, niin että kuviota voi pyörittää ympäri sen pysyessä samana joka suunnasta katsottaessa. Mutta sekin riittää, että ruudukko on symmetrinen vaikkapa vain pysty- tai vaakasuunnassa. Tässäkään lajissa ei ole pahitteeksi, jos laatija löytää sanapareja, joilla on jotakin yhteistä.

Höyryristikkoon antaa hieman maustetta, jos yhteen tehtävään asettaa symmetrisesti teemaattisia sanoja, vaikkapa jääkiekkjoukkueita: JOKERIT, TAPPARA, RANGERS, SPARTAK. ILVES, LUKKO, ÄSSÄT, KALPA. Tai äänneasultaan toisiaan muistuttavia sanoja: KATTI, MATTI, PATTI, RATTI, TATTI, WATTI ja HATTIVATTI.

Entäpä mistä lukija pääsee alkuun ratkonnassa? Jokaisen laatijan tulisi pitää mielessään se kuluttajaystävällinen periaate, että visaisimmassakin tehtävässä on syytä olla muutama hieman helpompi kohta, joiden avulla ratkominen voi käynnistyä. Niin, ettei ensimmäistä ratkaisusanaa joudu pätkäilemään iät ja ajat. Ihmisen tarvitsee käyttää aikaansa muuhunkin kuin ristikoihin, vaikka ratkonta onkin yksi niistä parhaimmista asioista, joita voi tehdä uimahousut jalassa, kuten sanonta kuuluu. Ratkonnan kun on kuitenkin tarkoitus olla nautinto eikä kärsimystä.

Antti Parkkinen

antti.parkkinen@ristikkoakatemia.fi

Lähetäkää ristikkoaiheisia kysymyksiä ja mielipiteitä osoitteeseen kysymys@ristikkoakatemia.fi

Ristikkoakatemia Facebookissa:

www.facebook.com/groups/ristikkoakatemia/